

Modtaget i Undervisningsministeriet

4 JUNI 2007

Sagsnr.: .....

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21-25
1220 København K

01 JUNI 2007

Dato:
Kontor: Lovteknikkontoret
Sagsbeh: Cecilie Maarbjerg
Qvist
Sagsnr.: 2007-9404-0076
Dok.: CMQ40621

1. Ved e-mail af 3. maj 2007 har Undervisningsministeriet sendt et notat af 24. april 2007 om mulighederne for at undervise på et fremmedsprog i folkeskolen til Justitsministeriet. Undervisningsministeriet har i den forbindelse anmodet om Justitsministeriets bemærkninger til, i hvilket omfang folkeskoleloven begrænser mulighederne for i folkeskolen at undervise på engelsk.

Det fremgår af notatet, at Undervisningsministeriet antager, at folkeskolelovens formålsbestemmelse begrænser mulighederne for at undervise på andre sprog end dansk.

Det fremgår endvidere af notatet, at undervisningsministeren flere gange har udtalt sig herom. Undervisningsministeren har i den forbindelse tilkendegivet, at det i folkeskoleloven må anses for at være forudsat, at undervisningen gennemføres på dansk.

Undervisningsministeriet har senest ved brev af 15. marts 2007 meddelt Fredericia og Kolding kommuner, at internationale linjer, hvor der undervises på engelsk i primært de naturfaglige fag på de ældste klassetrin, ikke er i overensstemmelse med folkeskoleloven.

2. Folkeskoleloven indeholder ikke en udtrykkelig bestemmelse om, på hvilket sprog undervisningen i folkeskolen skal foregå.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Folkeskolelovens formålsbestemmelse lyder således:

”§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.”

Formålsparagraffen blev ændret ved folkeskoleloven af 1993, og det blev i den forbindelse udtrykkeligt fastsat, at folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det foreslås at tilføje den hidtil gældende formålsparagraf en kulturel dimension, idet det udtrykkeligt understreges, at skolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur, herunder kristendom, og give dem forståelse for andre kulturer.

I 2006 blev formålsparagraffen ændret igen, således at det blandt andet udtrykkeligt blev fastsat, at folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk historie.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at betydningen af, at eleverne bliver fortrolige med dansk kultur og historie som et naturligt led i den danske kulturarv og opnår forståelse for andre lande og kulturer, understreges med ændringen.

Hverken bemærkningerne til formålsbestemmelsen eller de senere ændringer af denne bestemmelse behandler spørgsmålet om muligheden for undervisning på fremmedsprog.

3. Det fremgår af folkeskolelovens § 4a, stk. 1, at der skal tilbydes tosprogede børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, støtte til fremme af den sproglige udvikling med henblik på tilegnelse af dansk, hvis de efter en sagkyndig vurdering har behov herfor.

Bestemmelsen blev ved lov nr. 413 af 22. maj 1996 indsat i folkeskoleloven, og det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at lovforslaget tilsigter at forbedre tosprogede børns muligheder for at lære dansk, samt at hensigten med forslaget om førskoletilbud til tosprogede børn er at fremme en udvikling, hvor tosprogede børn allerede ved skolegangens begyndelse i børnehaveklasse eller 1. klasse taler og forstår dansk så godt, at de kan deltage i den almindelige undervisning og skolens øvrige aktiviteter.

Ved lov nr. 412 af 6. juni 2002 blev bestemmelsen ændret. Det fremgår af bemærkningerne til dette lovforslag, at lovforslaget er et led i regeringens målsætning om, at alle børn får det maksimale faglige og sociale udbytte af undervisningen i folkeskolen, samt at gode danskkundskaber ved skolestart er en forudsætning for at opnå dette mål. Det fremgår endvidere, at når danske børn begynder i skole, har de fleste 5-6 års erfaring med dansk talesprog. Disse talesprogserfaringer er en forudsætning for læseindlæring på dansk, elevernes faglige udbytte og siden hen grundlaget for folkeskolens fremmedsprogsundervisning.

Det fremgår desuden af undervisningsministerens redegørelse af 9. april 2003 til Folketinget om kommunernes erfaring med sprogstimulering af tosprogede småbørn, at det at beherske dansk på et alderssvarende niveau er en forudsætning for at kunne klare sig i folkeskolen, hvor undervisningssproget er dansk.

4. Af folkeskolelovens § 5, stk. 7, 1. pkt., fremgår det, at der i fornødent omfang gives undervisning i dansk som andetsprog til børn i børnehaveklassen og i 1.-10. klasse.

Der er i medfør af folkeskolelovens § 5, stk. 7, 2. pkt., fastsat særlige regler for modersmålsundervisning af børn fra andre lande i EU, lande i EØS og børn fra Færøerne og Grønland.

5. Af folkeskolelovens § 55, stk. 1, fremgår, at undervisningsministeren for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler kan fravige lovens bestemmelser, bortset fra kapitel 1 og kapitel 4.

6. Det fremgår af friskolelovens § 2, stk. 3, at undervisningssproget i en fri grundskole er dansk. I de tyske mindretalsskoler er undervisningssproget dog tysk. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde god-

kende, at undervisningssproget er et andet end dansk.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 413 af 26. juni 1998. Der fremgår ikke af bemærkningerne til bestemmelsen overvejelser om, hvad undervisningssproget i folkeskolen er.

7. Det er ikke i folkeskoleloven fastsat, hvad undervisningssproget i folkeskolen er.

Folkeskolelovens formålsparagraf og forarbejderne hertil giver ikke isoleret set udtrykkelige holdepunkter for at fastslå, at undervisningssproget i folkeskolen skal være dansk. Det forhold, at det af folkeskolelovens formålsparagraf fremgår, at folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og historie, giver ikke efter Justitsministeriets opfattelse i sig selv grundlag for at fastslå, at undervisningen i folkeskolen skal foregå på dansk.

Justitsministeriet finder imidlertid, at der må være en formodning for, at undervisningssproget i den danske folkeskole er dansk.

Justitsministeriet finder endvidere, at folkeskolelovens § 4a og bemærkningerne hertil understøtter en formodning om, at det er en forudsat i folkeskoleloven, at undervisningssproget i folkeskolen er dansk.

Justitsministeriet finder ligeledes, at den omstændighed, at det i friskolelovens § 2, stk. 3, udtrykkeligt er fastsat, at undervisningssproget i de frie grundskoler, er dansk, taler for, at undervisningssproget i folkeskolen ligeledes er dansk.

Efter en samlet vurdering finder Justitsministeriet således, at det må antages at være forudsat i folkeskoleloven, at undervisningssproget i folkeskolen er dansk.

På den baggrund er Justitsministeriet enig med Undervisningsministeriet i, at der ikke i en væsentlig del af undervisningstiden kan gennemføres undervisning på engelsk frem for dansk.

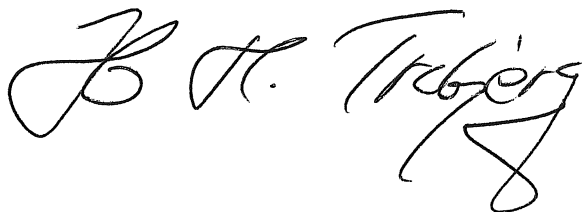
Det må imidlertid antages, at der i et vist omfang kan undervises engelsk, herunder f.eks. i forbindelse med tværgående samarbejde mellem fagene, forudsat at undervisningssproget som hovedregel er dansk.

Justitsministeriet har i den forbindelse ikke bemærkninger til, at Undervisningsministeriet i en konkret sag har givet udtryk for, at undervisning på engelsk i ca. en tredjedel af undervisningstiden ikke er i overensstemmelse med folkeskoleloven.

Justitsministeriet skal dog bemærke, at ministeriet ikke finder, at der i forarbejderne er støtte for en antagelse om, at folkeskoleloven indeholder begrænsninger med hensyn til i hvilke fag, undervisningen kan foregå på engelsk frem for dansk. Det vil dog i sagens natur være vanskeligt at forestille sig, at undervisningen i faget dansk kan foregå på engelsk.

Justitsministeriet skal afslutningsvis bemærke, at undervisningsministeren i medfør af folkeskolelovens § 55, stk. 1, efter Justitsministeriets opfattelse vil have mulighed for at godkende, at undervisningen sker på fremmedsprog for at fremme forsøgsvirksomhed eller pædagogisk udviklingsarbejde, idet forudsætningen i folkeskoleloven om, at undervisningsproget i folkeskolen er dansk, ikke fremgår af folkeskolelovens kapitel 1 eller kapitel 4.

Med venlig hilsen

Ib Hounsgaard Trabjerg